

אם הבנים שמחה

הגאון רבי ישכר שלמה טייכטהאל זצ"ל הי"ד
 ראב"ד פ"שטיאן-סלאוואקיי ובע"מ שו"ת משנה שכיר
 מתורגם באידיש - מיר פרובירן זיך צו האלטן ווי נענטער צום לשון המחבר

פרק ראשון

הצרות וחבלי משיח - "קול דודי דופק" - המשך...

עצה אין ילקוט¹²⁵, "רבי יהודה זאגט, אויב אידן טוען נישט שובה ווערן זיי נישט אויסגעלייזט, און זיי טוען נישט שובה נאר דורך צער און פלאגעניש, און פון נישט האבן גנוג שפיז, נאר נאך אליהו וועט קומען וועלן זיי תשובה ווען, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק¹²⁶, "הִנֵּה אֲנִי שֹׁלֵם לָכֶם תְּאֵלֶּה הַנְּבִיא - אט וועל איך אייך שיקן אליהו הנביא", ווערנאך שטייט "וְהָיָה לְבָאֲבוֹת עַל בְּנֵי - און איך וועל אריקקערן די הארץ פון די עלטערן דורך די קינדער", עכ"ל.

נעמן מיר אז עס דארף קודם זיין צוויי זאכן, איינס איז דאס ווערען צרות, און דערנאך דאס קומען פון אליהו הנביא, און דער וועט שוין מערער זיין זייער הארץ צו תשובה. אבער אן די צרות, וועט אפילו אליהו זיי נישט קענען וועקן צו תשובה. זיך דעם יסוד איז געזאגט געווארן די ווערטער פונעם "מב"ם, אז מען וועט נישט אויסגעלייזט ווערן אן תשובה, אבער די מיטל צוצוקומען צו דעם איז דורך די צוויי סיבות, צרות און אליהו הנביא, דערנאך וועט זיין תשובה, און דאן עסט מען ווערן אויסגעלייזט. אבער אליהו וועט קומען נאך זיידער זיי וועלן תשובה טוהן, און ער וועט זיי מחזיר זיין מוטב. דאס איז אויך געווען די כוונה פון בעלזער רב ה"ל, ער האט געזאגט "אז משיח וועט קומען..." דאס מיינט משיח און דער וואס קומט מיט אים, דאס איז אליהו כידוע. זיך זעה דעם אוה"ח הק' אינעם פסוק ¹²⁷ "בְּצֶרֶךְ לָךְ - ווען עס וועט דיר ענג זיין, וּמִצָּאוֹן כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה - און עס עסט דיר אנטרעפן די אלע שטראף רייד, בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים - די סוף פון דעם גלות, וְשָׁבַתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ - די וועסט דיר צוריק קערן צו דיין באשעפער, וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל - און די עסט צוהערן צו זיין קול. כִּי אֶל-כַּחוֹם ה' אֱלֹהֶיךָ - ווייל זיין באשעפער איז איין דערבארעמדיגער ג-ט". שרייבט ארט דער אוה"ח הק', "דער פסוק רעדט איבער דעם צוזאג פון דעם ענדגילטיגן גאולה, ווען דאס ענגשאפט פאר עס טראל, גייט ארויף אויף דעם זמן הגלות, (די חבלי משיח, אס די אלע שווערע צרות וועט זיין באחרית הימים), זאגט

מאמרים פון ספרים הקדושים וואס ברענגן ארויס די מעלות פון א"י

כשהשכינה חזרה לארץ ישראל

ושב וקבצן מכל העמים אשר הפיצן ה' אלוֹקֵינוּ שמה, זהו הענין חבֵלו של משיח שיהיה סמוך לגאולה עד שרבים מחכמי ישראל אמרו יתי ולא אחמיני', והטעם כי השכינה עמנו בגלות אם על הבנים רטושה לשמרנו, ולעת הגאולה לא ישוב השכינה אתנו בפעם אחת, רק השכינה ישוב מקדם לא"י ואח"כ נשוב אנחנו לשם כי צריך הרבה דברים קודם לקיבוץ גלויות, ואי אפשר אם לא השכינה במקומו, וא"כ כשאנו בגולה וה' אין בקרבנו יהיה עלינו צרות מצוקות כי אין כאן מגין וזהו מאמר הקרא ושב, כי מתחילה ישוב ה' לא"י ואח"כ וקבצן ולא יהיה בפעם א'.

(תפארת יהונתן לר' יהונתן איבשיץ, פר' נצבים)

לדבקה בו... לשבת על האדמה

ואמרו לְשִׁבְתָּ עַל גּוֹ', כאלו אמר ולשבת וגו',
ודבר זה גם כן הוא מהשגת השלימות, כי ישיבת
הארץ היא מצוה כוללת כל התורה, צא ולמד
ממאמרם ז"ל (כתובות קיא.) שכל ההולך בה ד'
אמות יש לו חלק לעולם הבא שכולו חיים.

(אוה"ח הק', פר' נצבים)

כל המצות עולין לשם

כי המצוה הזאת... הנה קדושת המצוה הוא מקיף עליו ומסייעו לעשות עוד מצות כמ"ש חז"ל (אבות ד, ב) מצוה גוררת מצוה... וז"ש (בראשית יד, ה) ויקח אבר' את שרי אשתו וגו' ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען. הנה הפ' רכוש הוא המצות אשר רכשו וכן הנפש אשר עשו כמ"ש קדושת המצות עד היום, כי כן כתב צדק לפניו ה'... לכן כל המצות הלכו עמהם ויצאו ללכת ארצה כנען, כי הכל מעלין לארץ ישראל, כל המצות עולין לשם...

(תפארת שלמה, פר' נצבים)

המשך בדף ב'

הגליון של שבוע זו נתנדב ע"י ידידינו

הרה"ח הרוצה בעילום שמו הי"ו

לזכות הבה"ח דוד יהודה בן גיטל רחל הי"ו

לרגל נישואיו בשעמו"מ, ויזכה לבנות בית נאמן בישראל

Credit @ruchyl_photography עוף מים פלמינגו, גן חיות התנכ"י בירושלים

יוצא לאור ע"י מכון: **לפי במזרח**, ירושלים עיה"ק

משנה ג 131

129 דברים לה

130 כה ע"א. עי' זוה"ק ח"א דף קמא

¹²⁷ דברים ד, ל

¹²⁸ זוהר החדש. דברים ז. ל.

¹² ילקו"ש ח"ב רמז תקצה

¹² מלאכי ג, כג-כד

בשבילי הלעט - המשך מדף א'

תשובה שלמה רק בא"

והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה... והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה (דברים ל, א), ולקמן כתיב ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום (שם, ח)... וכעת נראה לומר, כי בחור"ל אי אפשר לשוב בתשובה גמורה, כי הרבה מצות שתולים בארץ, ואינם רק במחשבה ובלב לקיים כשנזכר לכנוס לארץ. והיינו, והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' שמה וכו', בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו (דברים ד, ל), היינו שימה אל הלב, ומסיים בכל לבבך ולא במעשה, וה' הוידע מחשבות מקבל התשובה בלב בלי מעשה. ושב שבותך, וכשנהיה בארץ אז ואתה תשוב תשובה שלמה ועשית את כל מצותיו במעשה ובפועל, כנ"ל נכון.

(כתב סופר, האזינו לב, מג)

יראת ה'

סתם חוצה לארץ אין חכמה ויראת חטא מצויין בה לישראל, לרוב הצרות ועול הגלויות שסובלים שם, אלא אם כן על ידי עמל גדול, וצער גלגול סבל הצרות וההתיאש מהם לעבודת השם, לשרידים אשר ה' קורא. וסתם ארץ ישראל חכמה ויראת חטא מצויין בה, עד שמתוכם משיגים כבוד בוראם, וזוכים ליהנות מזיו השכינה, ועל זו אמרו (כתובות ק"א): אפילו שפחה שבארץ ישראל מובטחת לה שהיא בת עולם הבא, ועל דרך מה שייעד הנביא באמרו (יואל ג, ב) וגם על העבדים ועל השפחות בימים ההמה אשפוך את רוחי.

(בית הבחיר למאירי, כתובות ק"א ע"א)

דירה בארץ ישראל

לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז שנאמר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים ובפורעניות הוא אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות שנאמר בבבל יבאו ושמה יהיו.

(רמב"ם פ"ה הלכות מלכים הלכה י"ב)

ישוב ארץ ישראל

"דעתנו היא, שבזמן כזה, כאשר יש אפשרות לכל יהודי לעלות לארץ ישראל, ויש פה ברוך השם קיבוץ גדול של שלומי אמוני ישראל, ועל אף כל המגרעות יכול כל איש לעבוד כאן את ה' כרצונו וכדרכו, מחויב כל יהודי באשר הוא לקיים מצות ישוב ארץ ישראל בגופו ולעלות הנה - כה נכין את עצמנו בהכנה דרבה לדורו של משיח!"

(אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל, כ"א באדר תשט"ז במעמד הנחת אבן הפינה לקריית צאנז בנתינה)

אם הבנים שמוחה - המשך מדף א'

- און איר וועט זיין צו מיר פאר א פאלק, וְאֶנְכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְאֱלֹקִים - און איר וועל זיין צו אייך פאר א ג-ט, עכ"ל. זעהן מיר בפירוש אינעם פסוק, אז נאר נאך דעם וואס מיר וועלן זיך צוריקקערן צו אונזער לאנד, דעמאלטס וועלן מיר זוכה זיין אז דער אייבישטער וועט אונז העלפן תשובה טוהן, איס ליב צו האבן און צו דינען מיט אונזער גאנצן הארץ און זעהל. זעה די דרשות פון רבינו החת"ס אויף פר' פרה¹³⁴, די גאנצע פרשה אין יחזקאל רעדט פון פאר די גאולה שלימה, ווען מיר זענען נאך אין גלות, ואעפ"כ וועט דער אייבישטער רחמנות האבן אויף אונז נאך די שווערע צרות וואס וועט פאראיבער גיין אויף אונז, אונז צוריק צוברענגען צו אונזער לאנד. דעמאלטס וועט דער אייבישטער שיינען אויף אונז א רוח טהרה, און אונז געבן א נייע הארץ צו היטן זיינע חוקים און משפטים. איר וועל אראפברענגן די ווערטער פון רבינו דארט, אויף דעם פסוק אין יחזקאל¹³⁵, "וְאָמְרוּ - און די רייזענדע וועלן זאגן, הָאֵרֶץ הִלְזָה הַנְּשִׁמָּה - די דאזיגע פארוואוסטע לאנד, הִתְהַלְּכָה כְּגֵן עֵדֶן - איז געווארן ווי א גן עדן, וְהָעֵרִים הַהֵבֵרֹת וְהַנְּשִׁמֹּת וְהַנְּהָרֹסֹת - און די חרוב'ע פארוואוסטע און צובראכענע שטעט, בְּצִוְרוֹת יִשְׁבּוּ - זענען היינט באוואוינט מיט פעסטונגען. וְהָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁאָרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם - און די פעלקער וואס זענען געבליבן ארום אייך וועלן וויסן, כִּי אֲנִי ה' בְּנִיתִי הַנְּהָרֹסֹת - אז איך ג-ט האב פארבויט די צובראכענע, נְטִיעֹתִי הַנְּשִׁמָּה - איך האב פארפלאנצט די פארוואוסטע, אֲנִי ה' דִּבַּרְתִּי וְנִשְׁלִיתִי - איך ג-ט האב עס גערעדט און געטוהן". שרייבט ער אויף דעם, אז דאס לאנד איז ווי א גן עדן וואס דאס איז דער גרעסטער תענוג, פונדעסטוועגן קען קיין מענטש נישט זוכה זיין צו דעם נאר דורך יסורים (ווי דער גמרא זאגט¹³⁶, ארץ ישראל איז נקנה דוקא דורך יסורים) אזוי אויך יעצט, נאך וואס מיר האבן געליטן די אלע שווערע צרות, וועט אונז דער אייבישטער העלפן, אויב וועט די גאולה שלימה אזוי זיין, וועט דאס נישט זיין אזא שטארקע חידוש, אבער דער אייבישטער איז מיט אונז בתוך הגולה און דאך וועט ער דערהייבן דאס שטאלץ פון זיין פאלק. דאס איז א וואונדערליכע השגחה פונעם אייבישטען לטובה. דאס מיינט הָאֵרֶץ הִלְזָה הַנְּשִׁמָּה הִתְהַלְּכָה כְּגֵן עֵדֶן, נאכן לייזן די אלע צרות האט דער אייבישטער געהאלפן, און מען זיצט אין די שטעט, בשעת הגאולה וועט זיין ווי עס שטייט¹³⁷ פְּרָצוֹת תִּשְׁבּוּ יְרוּשָׁלַם - צושפרייט אן א חומה וועט מען וואוינען אין ירושלים, אפילו למעשה איז מען נאך אין גלות, פון דעסטוועגן איז עס אזוי ווי א גן עדן.

המשך בגליון הבא א"ה

¹³⁶ ברכות ה, ע"א
¹³⁷ זכריה ב, ח

¹³⁴ שנת תקס"ח
¹³⁵ יחזקאל לו, לה-לו

¹³² דרשה לכו"א אלול ת"ק
¹³³ יחזקאל לו, כח

אינע פון די דריי בנינים פון "בית מונקאשט"

בית המדרש "תפארת צבי" אין נחלאות

אלפנדי זצ"ל, האט מען אנגעהויבן מיט די בויען. מונקאשטער רב האט אונטערגעשריבן אויף דעם ספר התקנות פון די שכונה, צווישן אנדערע איז דארט געווען אויסגענומען אז די איינוואוינער מוזן שיקן די קינדער אין א חרדישע תלמוד תורה, ווי אויך אז מען מוז לאזן וואקסן בארד און פיאות, און נאך תקנות לגבי דעם דארטיגן מונקאשטער בית המדרש.

דעם באזוך פונעם מנחת אלעזר האט איבערגעלאזט א שטארקן איינדרוק אויף די אידן אין ארץ ישראל, ער האט אין א משך פון צוויי וואכן באזוכט פילע שטעט און מקומות וקדושים. למעשה האט מען געבויט דריי בנינים וואס שטייט נאך ביזן היינטיגן טאג, קלענער פון די אריגינעלע פלענער. אין די שכונה אויף רחוב הנצי"ב שטייט דאס ביהמ"ד "תפארת צבי" אויפן נאמען פונעם בעל דרכי תשובה, הגה"ק רבי צבי הירש שפירא זי"ע.

היינט צוטאגס איז דא א כולל וביהמ"ד תפארת צבי" מונקאשט אויף רחוב יואל אין מאה שערים און ווערט געפירט דורך כ"ק אדמו"ר מונקאשט שליט"א.

לארץ ישראל ולרחבה
באשריבן שטעט, דערפלעך, היסטארישע פלעצער, און מקומות הקדושים אין ארץ ישראל

שכונת בתי מונקאשט

נחלאות, ירושלים

תלמידים פונעם מונקאשטער רב, דער בעל דרכי תשובה זצ"ל וואס זענען ארויף געקומען וואוינען אין ארץ ישראל, האבן געגרינדעט א כולל מונקאשט בנשיאות רבם זצ"ל. שפעטער ווען דער מנחת אלעזר זצ"ל האט איבערגענומען דאס רבנות בשנת תרע"ד (1913), האט ער געשיקט אין יאר תרע"ה (1914) א משלחת פון חסידים קיין ירושלים צו קיפן א שטיקל לאנד און בויען דערויף די שכונת בתי מונקאשט פאר די אנשי הכולל.

די ערשטע וועלט קריג האט אויסגעבראכן און צושטערט דאס בויען, ערשט אין יאר תר"ץ (1930) ווען דער מנחת אלעזר איז געקומען באזוכען אין ארץ ישראל, דעם גרויסן מקובל, דער סבא קדישא רבי שלמה אליעזר